

від розуміння імпліцитного залежить отримання додаткової інформації для розуміння глибоких смислів і посилів, закладених автором.

Література:

1. Левицкий Ю. А. Проблема типологии текстов. Пермь: Изд-во Пермского университета, 1998. 106с.
2. Борисова Е.Г. ИмPLICITная информация в лексике. *ИмPLICITность в языке и речи. М.: Яз. рус. культуры, 1999. С. 30 – 42.*
3. Просянникова, О.И. Актуализация имPLICITности художественной детали в текстах психологической прозы: автореф. ... канд. филол. наук. Санкт-Петербург-Пушкин, 2004. 174 с.
4. Долинин К.А. Интерпретация текста: французский язык. М.: КомКнига, 2005. 304 с.

ПОНЯТТЯ «ПЕРФОРМАТИВНІСТЬ» В СУЧАСНОМУ ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Мусатова А. С.

*аспірант кафедри романо-германської філології
та методики викладання іноземних мов
Міжнародний гуманітарний університет
Науковий керівник: Савчук Г. В.*

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри романо-германської філології
та методики викладання іноземних мов
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Дослідження явища дискурсу безсумнівно дозволяє розширити можливості лінгвістичного аналізу та, відповідно, сприяє розвитку сучасної мовознавчої науки.

Традиційно прийнято виділяти наступні типи дискурсу : персональний (особистісно-орієнтований дискурс), що реалізується в побутовому спілкуванні та інституційний (статусно-орієнтований) – реалізується у межах статусно-рольових відносин [2, с. 278]. Останній, в свою чергу, можна поділити на релігійний, медичний, діловий, політичний, дипломатичний, адміністративний, юридичний, військовий тощо [1, с. 24].

Вивчення юридичного дискурсу набуває в даний час особливої актуальності. Це зумовлюється переліком чинників, серед яких важливе місце займає процес глобалізації, що охоплює всі сторони суспільного життя, в тому числі право. Правове суспільство є велінням часу. В якості основної комунікативної одиниці спілкування представників правового суспільства розглядається юридичний, або правовий дискурс. Спираючись на сучасні дослідження, юридичний дискурс можна віднести до його перформативних видів інституційного дискурсу [3, с. 300].

Перформативність наразі розглядається у найрізноманітніших напрямках науки – лінгвістиці, філософії, соціології тощо. Це сприяє варіативності трактувань даного явища.

Як правило, перформативність прийнято співвідносити з виконанням певного акту шляхом висловлювання, як, наприклад, виконання мовленнєвих дій ритуального та церемоніального характеру. Першим про явище перформативності замислюється британський філософ Дж. Остін. Він вводить термін «перформатив/перформативне висловлювання», підкреслюючи його відмінність від констативного, ще відомого як *твердження*, яке описує реальність та має властивість бути істинним або хибним [4, с. 23]. На відміну від останнього, перформативне висловлювання є таким, що створює цю реальність та використовується для виконання певної дії. Отже, одночано є і висловлюванням, і дією. У цьому сенсі перформатив не може мати характеристик істинності або хибності. Тим не менш, не можна стверджувати відсутність у нього критерію оцінки. За Джоном Остіном перформатив, в залежності від ситуації у якій він вимовляється, може бути «успішним/вдалим» або «неуспішним/невдалим» [4, с. 24].

Промовляючи перформатив певний об'єкт переходить у новий стан [5, с. 440] :

1. *I pronounce you man and wife.* Оголошую вас чоловіком і дружиною.

2. *I swear to tell the truth.* Присягаю говорити правду.

3. *I name this ship «...».* Я іменую цей корабель «...».

4. *You are dismissed.* Вас звільнено.

5. *I challenge you to cite a precedent.* Я заперечую, що ви посилаєтесь на прецедент.

6. *I appoint you Captain.* Я призначаю вас капітаном.

7. *I declare war.* Я оголошую війну.

8. *I bequeath the house to my sister.* Я заповідаю дім моїй сестрі.

Як бачимо, звичайні форми перформативу, являють собою висловлювання, на початку яких знаходиться дієслово активного стану у першій особі однини теперішнього часу дійсного способу або висловлювання, на початку яких знаходиться займенник першої особи,

що супроводжується вже зазначеним вище дієсловом. На письмі є також розповсюдженою форма з використанням дієслова пасивного стану у другій або третій особі теперішнього часу дійсного способу. Однак, всі ці складові не є абсолютно обов'язковими для вираження перформативності висловлювання. Такі просодичні засоби, як інтонація, тон голосу, сила голосу тощо можуть зробити висловлювання, що не відповідає вищенаведеним формулам, перформативним.

Вищезазначене є надзвичайно актуальним для юридичного дискурсу. Наприклад, у судовому дискурсі будь-який доказ повинен бути продемонстрованим, і це наділяє просте висловлювання дієвою силою, що може справляти примусовий ефект відносно прийняття відповідної тези.

Дж. Остін пропонує класифікувати перформативи наступним чином:

- а) вердиктиви (винесення рішень, звинувачень);
- б) екзерситиви (призначення);
- в) комісиви (обіцянки);
- г) біхейбітиви (група реакцій на соціальну поведінку – «дякую», «вибачте» тощо);
- д) експозитиви (акти пояснювального типу «я протестую», «я погоджуюсь» тощо) [6, с. 150].

Як бачимо, усі приведені вище види перформативів можуть мати широке застосування в юридичному дискурсі. Суддями, наприклад, широко використовуються екзерситиви та вердиктиви: *appoint* (призначати), *dismiss-excommunicate* (відстороняти), *order* (наказувати), *sentence* (вносити вирок), *warn* (попереджати), *fine* (штрафувати) та ін.

Отже, дослідження перформативності, як невід'ємної складової юридичного дискурсу продовжує залишатися актуальною темою, оскільки правильна інтерпретація сенсу та значення правових норм є необхідним для їх виконання та дотримання усіма учасниками юридичних процесів різноманітного характеру. Аналіз просодичних особливостей юридичного дискурсу також можна вважати перспективним напрямком для дослідження.

Література:

1. Карасик В. И. Этнокультурные типы институционального дискурса / *Этнокультурная специфика речевой деятельности*. 2000. № 2000. С. 19–32. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/etnokulturnye-tipy-institutsionalnogo-diskursa>. (дата звернення : 13.10.2021).
2. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград: Перемена, 2002. 477 с.
3. Карасик В. И. Языковые ключи. Москва: Гнозис, 2009. 406 с.

4. Остин Дж. Л. Перформативы – констативы. *Философия языка* / ред.-сост. Дж. Р. Сёрл: пер. с англ. Изд. 2-е. Москва: Едиториал УРСС, 2011. С. 23–34.

5. Почепцов Г. Г. Избранные труды по лингвистике : монография / сост., общ. ред. и вступ. статья Ирины Шевченко .– Винница : Нова Книга, 2013. 560 с.

6. Austin, J. L. *How to Do Things with Words*. Oxford: University Press, 1962. 162 p.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Паук М. М.

кандидат філологічних наук

Відокремлений структурний підрозділ

«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж»

Мукачівського державного університету

м. Мукачево, Україна

Глобальні інтеграційні процеси сучасного світу – об'єктивна тенденція розвитку всіх сфер суспільного життя. Нові стандарти компетентнісної парадигми освіти зумовлюють упровадження інноваційних підходів і технологій до професійної підготовки майбутнього вчителя української мови. Система як соціальних так і економічних відносин змінилася, на перше місце постає індивідуальність, самостійність, неординарність та ініціативність особистості, здатної виховувати майбутнє покоління креативним, мобільним і конкурентоздатним [1, с. 9]. У зв'язку з цим перед вищими навчальними закладами з підготовки фахівців філологічних спеціальностей постає завдання переходу до особистісно-орієнтованої системи професійної підготовки філолога, що передбачає пріоритет розвитку особистості, її здібності до самовдосконалення [1, с. 12]. Орієнтація на особистість філолога, його індивідуально-творчий розвиток має розглядатися як важливий засіб удосконалення професійної підготовки філологічних кадрів у цілому.

Використання інноваційних технологій в освітньому середовищі було предметом досліджень М. Бовтенка, Є. Машбиця, Н. Морзе, П. Сердюкова О. Грищенко та ін. [2, с. 80]. На основі нових інформаційних і